

Izveček iz hierarhično višjega prostorskega akta, Strategije prostorskega razvoja Slovenije

Strategija prostorskega razvoja Slovenije, Uradni list RS, št. 76/04 (v nadaljevanju tudi SPRS ali Strategija) je **temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru**. Podaja okvir za prostorski razvoj na celotnem ozemlju države, postavlja usmeritve za razvoj v evropskem prostoru ter določa zasnovo urejanja prostora, njegovo rabo in varstvo.

SPRS je temeljni strateški prostorski akt in celovit prostorski dokument, ki temelji na konceptu vzdržnega prostorskega razvoja. SPRS nima obveznih izhodišč (kot jih je imel prej veljavni državni plan), zavezujoča je njena celotna vsebina in je vodilo za vse druge ravni načrtovanja prostorskega razvoja.

SPRS navaja CILJE PROSTORSKEGA RAZVOJA SLOVENIJE:

- racionalen in učinkovit prostorski razvoj,
- razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij,
- večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru,
- kvaliteten razvoj in privlačnost mest ter drugih naselij,
- skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi,
- medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij,
- povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi,
- preudarna raba naravnih virov,
- prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami,
- kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti,
- ohranjanje narave,
- varstvo okolja.

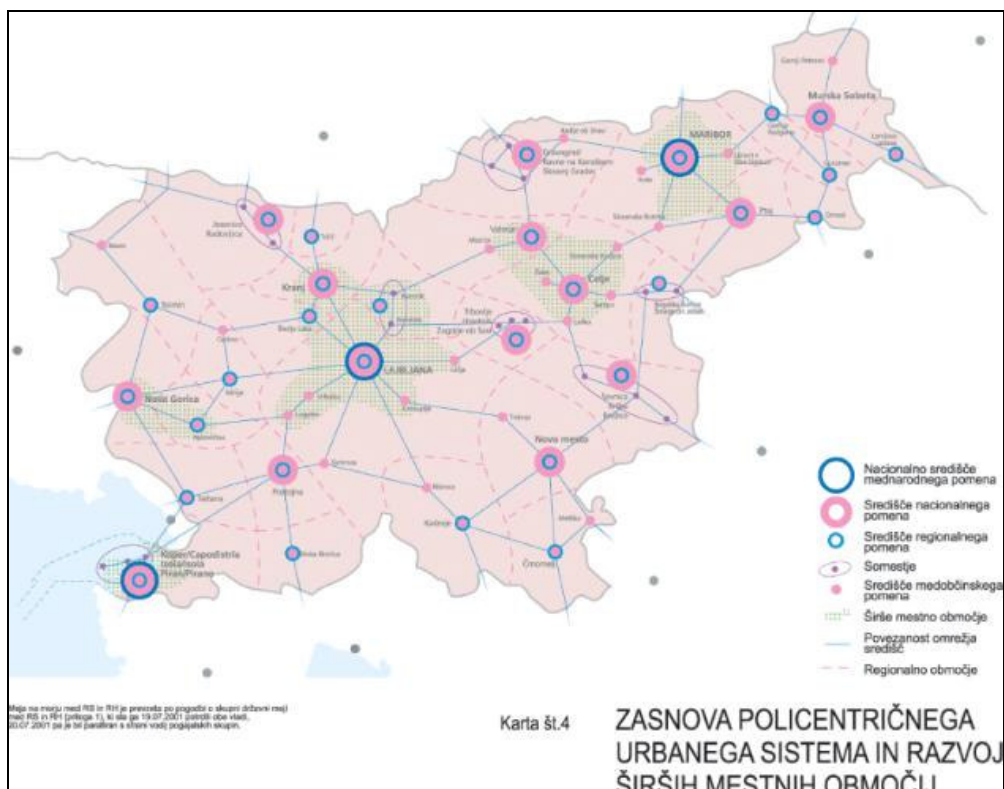
ZASNOVA PROSTORSKEGA RAZVOJA DRŽAVE je opredeljena s prioritetami:

1. enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor,
2. policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj,
3. vitalna in urejena mesta,
4. usklajen razvoj širših mestnih območij,
5. povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture,
6. vitalnost in privlačnost podeželja,
7. krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine,
8. prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi.

V poglavju o **RAZVOJU PROSTORSKIH SISTEMOV Z USMERITVAMI ZA RAZVOJ NA REGIONALNI IN LOKALNI RAVNI** so podane usmeritve za razvoj poselitve, gospodarske javne infrastrukture in krajine.

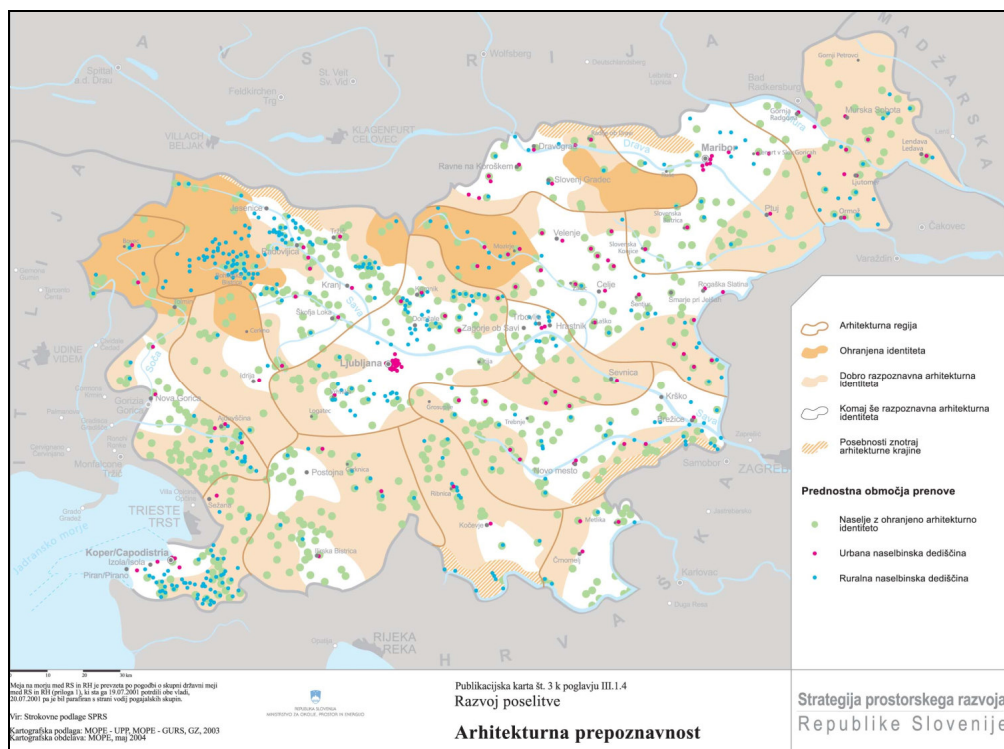
Glede **razvoja poselitve** so podane usmeritve za:

- razvoj mest in drugih naselij (prednostna je prenova, ohranjanje oblikovne prepoznavnosti v naseljih, kjer se razvija turizem, območja počitniških hiš strnjeno, usklajeno),
- racionalno rabo zemljišč in objektov v naseljih,
- komunalno opremljanje zemljišč ter
- arhitekturno prepoznavnost mest in drugih naselij

Slika 1: Zasnova policentričnega urbanega sistema in razvoj širših mestnih območij (vir: SPRS)

Na karti Zasnovi policentričnega urbanega sistema in razvoja širših mestnih območij je opredeljeno le Novo mesto (kot središče regionalnega in nacionalnega pomena in brez razvoja širšega mestnega območja), druga naselja v MONM niso prikazana.

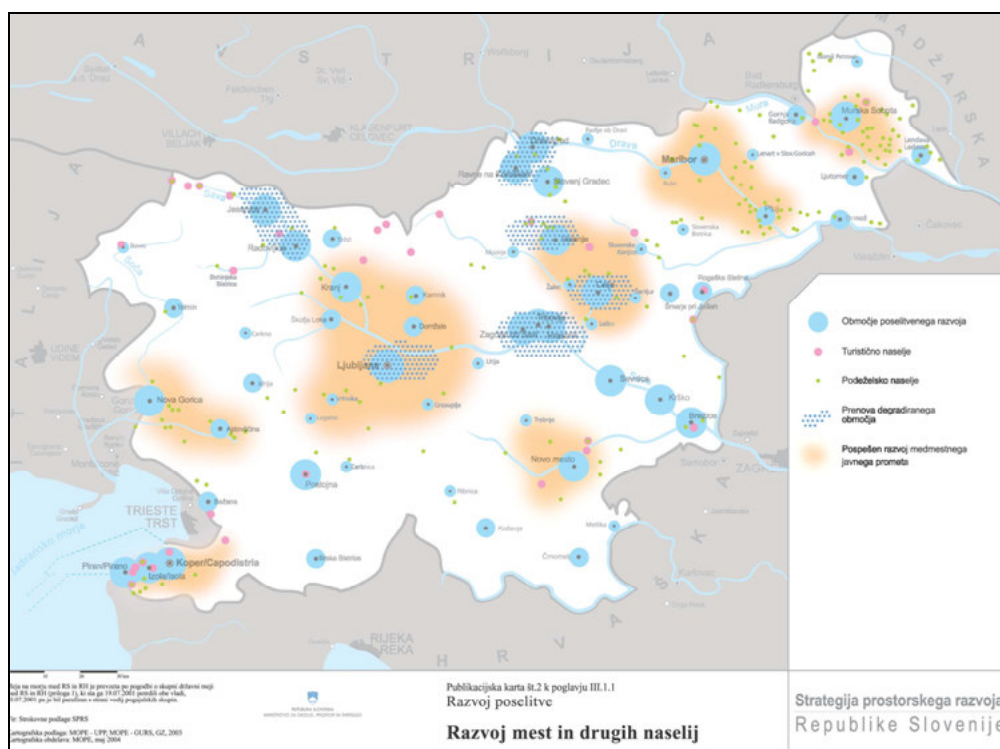

Slika 2: Arhitekturna prepoznavnost (vir: SPRS)

Občina Novo mesto spada v Dolenjsko arhitekturno regijo. Arhitekturna identiteta na pretežnem območju občine ni razpoznavna, je pa v občini precej naselij z ohranjeno arhitekturno identiteto ter z urbano in ruralno naselbinsko dediščino.

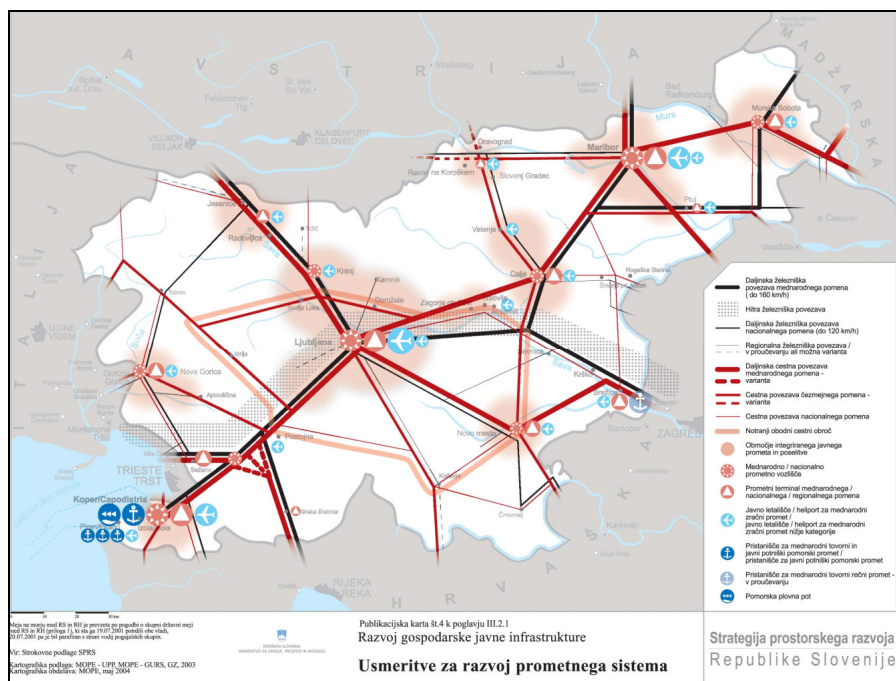
Nekateri poudarki iz SPRS, ki se neposredno nanašajo na območje Mestne občine Novo mesto:

Novo mesto je v SPRS opredeljeno kot središče nacionalnega pomena in kot pomembno regionalno prometno vozlišče in središče, ki bo širilo svoj vpliv na čezmejna območja na Hrvaškem. Širše območje Novega mesta je opredeljeno kot območje pospešenega razvoja medmestnega javnega prometa (v smeri proti Trebnjem in Dolenjskim Toplicam).

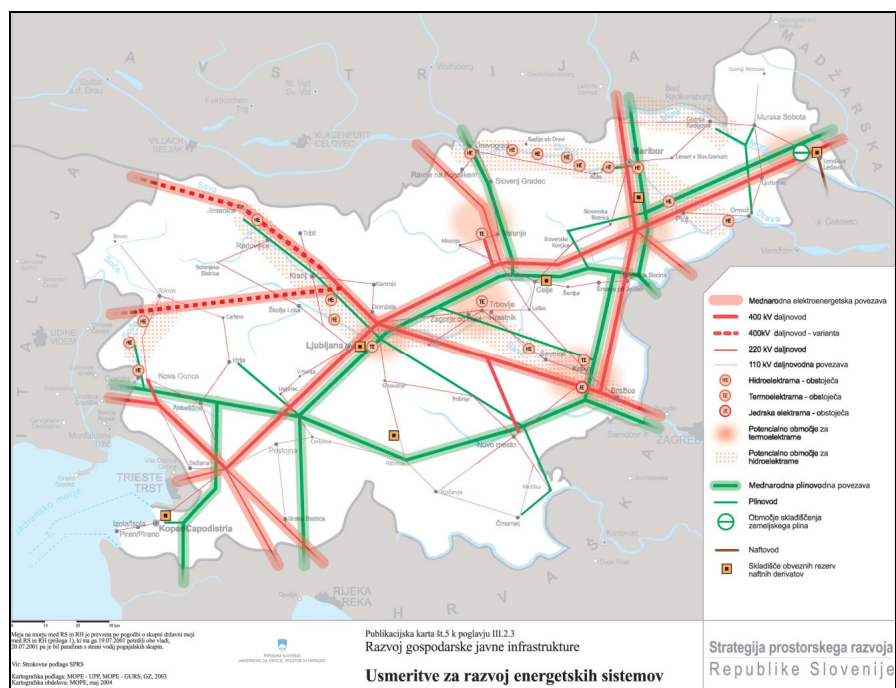
Slika 3: Razvoj mest in drugih naselij (vir: SPRS)

V Novem mestu se stikajo številne **prometne povezave**: daljinska cestna povezava mednarodnega pomena (avtocesta), cestna povezava čezmejnega pomena (3. razvojna os), notranji obodni cestni obroč (povezava od Kočevja preko Novega mesta proti Zidanemu Mostu) ter daljinska železniška povezava nacionalnega pomena. Hkrati je Novo mesto označeno kot nacionalno prometno vozlišče, prometni terminal nacionalnega pomena ter javno letališče za mednarodni zračni promet nižje kategorije. Širše območje Novega mesta je opredeljeno kot območje integriranega javnega prometa in poselitve.

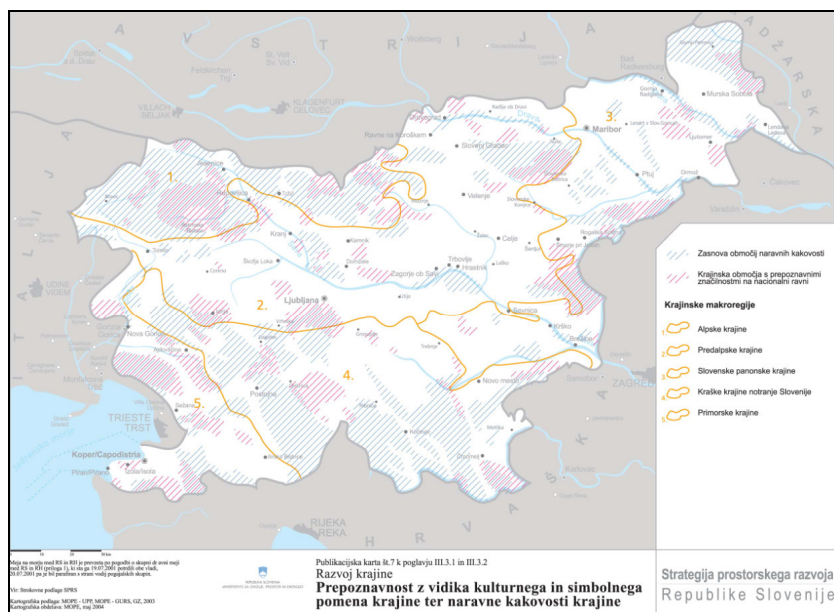
Slika 4: Usmeritve za razvoj prometnega omrežja (vir: SPRS)

Na področju **energetskih sistemov** je skozi Novo mesto predvidena mednarodna plinovodna povezava (v smeri vzhod-zahod) ter plinovod od Trebnjega preko Novega mesta proti Metliki. S severa se od mednarodne elektroenergetske povezave odcepi 400 kV daljnovod do Novega mesta, od tu pa potekajo 110 kV daljnovodi proti Krškem, Metliki, Kočevju in Trebnjem. Mestne občine Novo mesto spada v Dolenjsko območje **ravnanja z odpadki** prvega reda.

Slika 5: Usmeritve za razvoj energetskih sistemov (vir: SPRS)

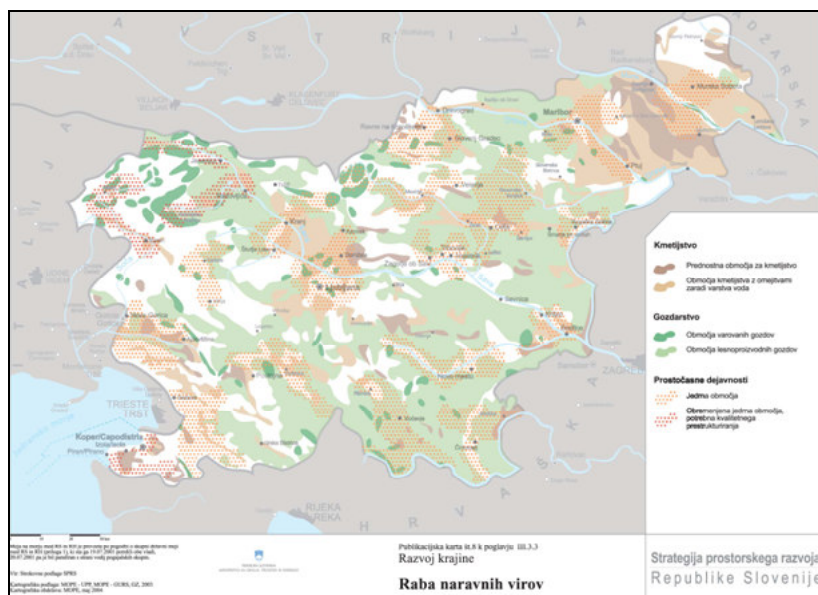
Na območju MONM so opredeljena **krajinska območja s prepoznavnimi značilnostmi**, ki so pomembna na nacionalni ravni: Otočec ter del Gorjancev in Podgorja. Severni del občine sodi med Slovenske panonske krajine, južni del pa med Kraške krajine notranje Slovenije.

Slika 6: Prepoznavnost z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine ter naravne kakovosti krajine (vir: SPRS)

Območje Dolenjske je uvrščeno v eno od temeljnih **turističnih območij**, kjer se omogoča prostorski razvoj turističnih dejavnosti; Novomeško območje pa je uvrščeno med druga jedrna območja¹, kjer se medsebojno povezuje posamične obstoječe ali nove programe in se izogiba pretiranim koncentracijam programov in infrastrukture v prostoru.

Na območju občine prevladujejo **lesnoproizvodni gozdovi**. Zahodno od Novega mesta je označen vodonosnik v prodih in peskih ter nekaj **vodnih virov** za oskrbo urbanih območij. Južni del občine sodi med **vododeficitarna območja**, vzhodni del ob Krki pa med **poplavna območja**.

Slika 7: Raba naravnih virov (vir: SPRS)

¹ Jedrna območja so zaokrožena območja poselitve oziroma so že do sedaj prepoznana kot turistična območja; s specifično ponudbo, ki jo dopolnjuje ponudba v zalednih območjih. Glede na obstoječe stanje in kvaliteto turistične ponudbe so razvrščena v preobremenjena, razvojno izpostavljena ter druga.